Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

Циклова комісія освітніх компонентів, що формують загальні
та спеціальні компетентності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
Людмила ЛЯШЕНКО
« 01» вересня 2026р

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
на 2026/2027 навчальний рік

Назва навчальної дисципліни	**Основи профілактичної медицини**
Галузь знань	**22 Охорона здоров'я**
Спеціальність	**223 Медсестринство**
Освітньо-професійна програма	**ЛІКУВАЛЬНА СПРАВА** **АКУШЕРСЬКА СПРАВА** **СЕСТРИНСЬКА СПРАВА**
Форма навчання	**Денна, вечірня**
Освітньо-професійний ступінь	**Фаховий молодший бакалавр**
Обсяг кредитів ECTS	**2**
Загальна кількість годин	**60**
Розробник:	**Наталія ПОЛІЩУК**

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні ЦК ОКЗСК
протокол від 01.09.2026 року № 1
Голова ЦК Марина КІСІЛЬОВА

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ Основи профілактичної медицини”

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-професійний ступінь, форма навчання	
Галузь знань	22 Охорона здоров’я
Спеціальність	223 МЕДСЕСТРИНСТВО
Освітньо-професійна програма	ЛІКУВАЛЬНА СПРАВА АКУШЕРСЬКА СПРАВА СЕСТРИНСЬКА СПРАВА
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Форма навчання:	Денна, вечірня
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов’язкова
Обсяг кредитів ECTS	2
Загальна кількість годин:	60
аудиторних	36
СРС	24
Кількість модулів	
Кількість змістовних модулів	
Форма підсумкового контролю	Залік
Найменування показників навчальної дисципліни	
Навч.рік підготовки	2025/2026
Термін вивчення дисципліни	I, V семестри
	Денна/вечірня форма навчання
Лекції - всього	12
Семінарські заняття *(якщо є)*	

Практичні заняття	24				
Лабораторні заняття *(якщо є)*					
Самостійна робота здобувача освіти, в т.ч. інд.роб.	24				
По семестрах:	**лекції**	**практичні**	**сам. робота**	**Підготовка та проведення екзамену**	**ф/контролю**
Форма/навч	**денна вечірня**	**денна вечірня**	**денна вечірня**		
І семестр	**12**	**24**	**24**		**залік**
V семестр	**12**	**24**	**24**		**залік**

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є формування у здобувачів освіти системних знань з гігієни та екології, розуміння впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я людини, а також набуття практичних умінь і навичок проведення санітарно-гігієнічних досліджень, оцінки їх результатів і застосування гігієнічних норм у професійній діяльності, надання здобувачам освіти теоретичних питань гігієни, розкриття основних категорій санітарно-гігієнічних досліджень, що дає уявлення студентам про вплив на людину чинників довкілля. Особлива увага приділяється питанням екології навколишнього середовища, методам профілактики їх негативної дії.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з урахуванням галузевих вимог щодо дисципліни «Основи профілактичної медицини».

Після вивчення навчальної дисципліни ***здобувачі освіти повинні знати*:**

1. Закріпити та поглибити теоретичні знання з дисципліни, удосконалити професійні навички та вміння.
2. Набути ключові особистісні, професійні та інструментальні компетенції:

– аналізувати стан навколишнього середовища та вплив чинників на здоров'я різних груп населення;

– володіти методами гігієнічного оцінювання впливу чинників мікроклімату, освітлення, вентиляції, опалення житлових та громадських приміщень;

– планувати профілактичні заходи щодо запобігання виникненню захворювань інфекційного та неінфекційного походження з аліментарним механізмом передачі, харчових отруєнь тощо;

– здійснювати профілактичні заходи щодо негативного впливу шкідливих і небезпечних чинників виробничого середовища на організм працюючих;

– оцінювати фізичний розвиток дітей і підлітків, здійснювати заходи щодо організації навчального та виховного процесу в дошкільних та загальноосвітніх закладах

з профілактичною метою;
– дотримуватися санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в лікувально-профілактичних закладах, здійснювати заходи щодо профілактики внутрішньолікарняних інфекцій;
– планувати заходи щодо дотримання здорового способу життя, особистої гігієни та впроваджувати їх у практику охорони здоров'я;
– проводити профілактичні заходи відповідно до чинного законодавства України;
– підготуватися до майбутньої самостійної роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні вміти:

на рівні уміння виконувати дію, спираючись на матеріальні носії інформації:

– керуючись нормативно-технічною документацією, проводити постійний контроль даних інструментальних і лабораторних досліджень;
– проводити відбір проб повітря аспіраційним, вакуумним і обмінним методами;
– визначати вміст пилу в атмосферному повітрі, повітрі житлових та громадських споруд ваговим методом;
– визначати вміст токсичних речовин у повітрі;
– проводити відбір проб питної води;
– визначати органолептичні і хімічні показники питної води;
– проводити відбір проб води водойм;
– проводити відбір проб ґрунту;

на рівні уміння виконувати дію, спираючись на постійний розумовий контроль без допомоги матеріальних носіїв інформації:

– проводити облік і реєстрацію результатів лабораторних досліджень;
– проводити санітарно-освітню роботу з пропаганди здорового способу життя та охорони навколишнього середовища;
– організовувати і проводити санітарно-освітню роботу з пацієнтами та їх родинами;
– *на рівні навичок:*
– будувати графіки залежності захворюваності від ступеня забрудненості навколишнього середовища;
– складати тексти санітарно-освітних пам'яток, листівок;
– складати план, тезиси санітарно-освітньої бесіди;
– проводити санітарно-освітню бесіду;
– оформлювати санітарний бюлетень;
– вимірювати температуру повітря термометром;
– вимірювати відносну вологість повітря психометрами Августа, Ассмана;
– вимірювати швидкість руху повітря анемометрами;
– вимірювати швидкість руху повітря кататермометром;
– вимірювати еквівалентний рівень звуку шумоміром;
– вимірювати атмосферний тиск барометром;
– вимірювати освітленість люксметром;
– відбирати проби повітря для лабораторних досліджень аспіраційним методом з використанням аерозольних фільтрів, поглинальних приладів, електроаспіратора;
– відбирати проби повітря вакуумним способом;
– відбирати проби повітря обмінним способом;
– відбирати проби повітря в гумові камери;
– відбирати проби повітря мокрим способом;
– працювати з мірним посудом, аналітичними терезами;
– працювати на фотоелектроколориметрі;
– будувати калібрувальний графік і використовувати його під час досліджень на фотоелектроколориметрі;

- вимірювати температуру води;
- працювати з батометром;
- працювати з приладом Снелєна;
- працювати з pH-метром (йономіром);
- працювати з водяною банею;
- працювати з набором сит для визначення величини зерен ґрунту;
- читати будівельні креслення;
- працювати з проектами забудови населеного пункту;
- працювати з проектами житлових будинків.

Здобувачі освіти повинні бути поінформовані про:

- вплив антропогенних чинників на навколишнє середовище;
- комплексний вплив фізичних, хімічних та біологічних чинників атмосферного повітря на здоров'я нації;
- організацію лабораторних досліджень атмосферного повітря;
- організацію санітарного нагляду за джерелами та спорудами водопостачання;
- організацію лабораторних досліджень питної води, схеми досліджень питної води;
- організацію лабораторних досліджень стічних вод, схеми досліджень стічних вод;
- організацію лабораторних досліджень ґрунту, схеми досліджень ґрунту;
- організацію будівництва і реконструкції житлових і громадських споруд;
- чинники, що формують повітряне середовище приміщень житлових і громадських споруд;
- чинники, що формують комплекс фізичних умов у приміщеннях житлових і громадських споруд;
- гігієнічні засади санітарно-гігієнічного нагляду за закладами культурно-побутового обслуговування населення;
- комплекс чинників та їхній вплив на здоров'я пацієнтів і персоналу лікувально-профілактичних закладів;
- комплексний вплив урбанізації та чинників навколишнього середовища на здоров'я людей в умовах населених місць.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача освіти, консультації. У разі роботи в дистанційному режимі використовується віртуальне навчальне середовище Google Classroom. Лекції будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Meet. Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, Telegram тощо (за вибором академічної групи).

Необхідне обладнання

У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного здобувача освіти до навчального середовища Google Classroom.

У режимі дистанційного навчання вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача освіти до програм Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач освіти має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

При вивченні дисципліни використовуються такі методи навчання:

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний.

- читання лекцій перед аудиторією з використанням мультимедійних презентацій;

- проведення занять з використанням сучасних інтернет-технологій навчання.

2. Репродуктивний метод (відтворення).

- проведення практичних занять з використанням електронних підручників, баз даних інтернет-ресурсів;
- застосування та фіксування вивченого на основі зразка або правила у робочих (протокольних) зошитах здобувачів освіти;
- відтворення знань під час усного опитування здобувача освіти;
- закріплення знань під час виконання практичної роботи;
- проміжний і підсумковий контроль знань з впровадженням тестового контролю знань.

3. Метод проблемного викладу.

- постановка проблеми з формулюванням завдання на основі різних джерел і засобів з наступним порівнянням точок зору, різних підходів під контролем викладача;
- проведення наукового пошуку щодо певної проблеми.

4. Дослідницький метод.

- самостійне вивчення літератури, наукових джерел, з наступним порівнянням точок зору, різних підходів під контролем викладача;
- проведення наукового пошуку щодо певної проблеми;
- навчально-дослідна і науково-дослідна робота здобувачів освіти (на практичних заняттях, участь на конференціях, олімпіадах тощо).

5. Дискусійні методи.

Елементи дискусії (суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення й навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі) можуть бути використані майже в будь-яких формах навчання, включаючи лекції. Дискусійні методи виступають як засіб не тільки навчання, але й виховання.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (ЗДОБУТІ КОМПЕТЕНТНОСТІ)

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності	ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

	ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 7 Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 8 Здатність до міжособистісної взаємодії.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 1 Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці. СК 3 Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності. СК 4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чиперенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно просвітницьку роботу. СК 5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами. СК 6 Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям. СК 7 Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства. СК 8 Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності. СК 9 Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності. СК 10 Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

	СК 11 Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. СК 12 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя). СК 13 Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.
Додаткові спеціальні компетентності освітньо-професійної програми Медико-профілактична справа	ДСК 1 Здатність до вміння використовувати професійно профільовані знання для обробки динамічних, кількісних та якісних даних методами медичної статистики. ДСК 2 Здатність до використання здобутих теоретичних знань та практичних навичок для оволодіння методами санітарно-гігієнічних досліджень, умов для гарантування безпекиохорони здоров'я, навчання, виховання, фізичного, психічного, соціального, духовного та інтелектуального розвитку дітей. ДСК 3 Здатність до застосування професійно профільованих знань під час лабораторного дослідження мікробіологічних об'єктів, чинників навколишнього та виробничого середовища, взяття проб і біологічного матеріалу. ДСК 4 Здатність до застосування методів контролю, спостереження, опису, ідентифікації та класифікації об'єктів предмета санітарно епідеміологічної діяльності. ДСК 5 Здатність до розпізнавання випадків харчових отруєнь, професійної патології, спалахів інфекційних, паразитарних та особливо небезпечних захворювань, прогнозувати їхні наслідки, проводити епідеміологічне обстеження осередків.

Додаткові результати навчання освітньо-професійної програми

Медико-профілактична справа

Застосування знань та розуміння	ДРН 1. Здійснювати різні види контролю за об'єктами, що підлягають санітарно-епідеміологічному контролю, з метою визначення можливих чинників ризику та їхнього впливу на стан здоров'я населення. ДРН 2. Визначати можливі чинники ризику захворювань інфекційної та неінфекційної природи, їхній вплив на стан здоров'я населення, аналізувати та узагальнювати результати діяльності, розробляти заходи спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я населення та оздоровлення навколишнього середовища. ДРН 3. Брати участь в проведенні попереджувально-профілактичних заходів, поточного санітарного та епідеміологічного нагляду, протиепідемічних та карантинних заходів, дотримання вимог інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я з метою забезпечення збереження навколишнього та виробничого середовища. ДРН 4. Розслідувати випадки харчових отруєнь, професійної патології, спалахів нозокоміальних, інфекційних, паразитарних та особливо небезпечних захворювань. ДРН 5. Здійснювати дезінфекційні, дезінсекційні, дератизаційні заходи та проводити контроль за стерилізацією, користуючись нормативними документами.

Структура навчальної дисципліни та розподіл годин за семестрами відповідно до робочого навчального плану

Курс	Семестр	Види занять					Семестровий контроль
		Всього	Лекції	Лабораторні	Практичні	Самостійна робота	
3-А	I	60	12	12	12	24	Диф. залік
1- Фа	I	60	12	12	12	24	Диф. залік
3-Ф	I	60	12	12	12	24	Диф. залік
3-Фб	I	48		12	12	24	Диф. залік
1- Мв	I	60	12	12	12	24	Диф. залік
1- М	I	48		12	12	24	Диф. залік
2-Мг	II	60	12	12	12	24	Диф. залік
2-А	II	60	12	12	12	24	Диф. залік

Програма навчальної дисципліни

Форма підсумкового контролю: диференційований залік

№ п/п	Назва змістових модулів і тем	Всього	У тому числі			
			Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Гігієнічне оцінювання чинників навколишнього середовища						
1.	Перспективи розвитку профілактичного напряму медицини	3	1	–	–	2
2.	Навколишнє середовище та здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань	7	1	4	–	2
3	Гігієна води та водопостачання населених місць	9	2	–	4	3
4.	Ґрунт як складовий елемент навколишнього середовища. Основні принципи санітарного очищення населених пунктів	8	2	–	4	2
5.	Завдання профілактичної медицини в галузі планування та охорони навколишнього середовища населених пунктів	8	1	–	4	3
Змістовий модуль 2. Гігієна промислових, харчових підприємств і лікувально-профілактичних закладів						
6.	Наукові основи раціонального харчування. Профілактика харчових отруєнь	8	1	4	–	3
7.	Професійні шкідливості, зумовлені особливостями трудового процесу, та їх профілактика	7	1	4	–	2
8.	Профілактична медицина в галузі охорони здоров'я дітей і підлітків	4	1	–	–	3
9.	Гігієна лікувально-профілактичних закладів	3	1	–	–	2

10.	Здоровий спосіб життя. Особиста гігієна	3	1	–	–	2
	Усього	**60**	**12**	**12**	**12**	**24**

Теми лекцій

№	Тема	Кількість год.
1.	Вступ. Перспективи розвитку профілактичного напрямку медицини. Гігієна та санітарія. Історичні моменти розвитку. Чинники ризику виникнення захворювання.	2
2.	Гігієна повітря. Фізичні властивості повітря. Вплив на терморегуляторну функцію. Хімічний склад повітря. Забруднення. Санітарна охорона повітря.	2
3.	Гігієна води. Фізіологічне, гігієнічне та епідеміологічне значення. Джерела водопостачання. Норми водопостачання. Вимоги до якості питної води.	2
4.	Гігієна житла та грунту. Фактори впливаючі на людину: освітлення, вентиляція, опалення, мікроклімат. Грунт. Забруднення та санітарна очистка.	2
5.	Гігієна харчування. Основні принципи раціонального харчування. Основні компоненти продуктів. Енергетична цінність добового раціону. Харчові отруєння.	2
6.	Гігієна праці дітей та підлітків. Основні професійні шкідливості. Професійні захворювання. Предмет та завдання гігієни дітей та підлітків. Несприятлеві фактори оточуючого середовища в дитячих садочках та школах. Вимоги до ЛПЗ згідно СаНПіН.	2
	Усього	**12**

Теми лабораторних та практичних занять

№	Тема	Кількість год.
1.	Фізичні властивості повітря. Методика вимірювання температури, вологості, швидкості руху повітря, тиску, терморегуляції.	4
2.	Вимоги до якості питної води. Відбір проб води. Визначення органолептичних властивостей. Знезаражування води. Складання актів обстеження.	4
3.	Гігієна житла. Визначення показників освітлення. Санітарне обстеження гуртожитку.	4
4.	Гігієнічне оцінювання добового раціону розрахунком енергетичної цінності та збалансованості харчових речовин.	4
5.	Вплив забрудненого повітря на стан людини. Пил. Шум. Промислові отрути. Професійні захворювання.	4
6.	ГДП. Гігієнічна оцінка стану фізичного розвитку дітей.	4
	Усього	**24**

Самостійна робота студентів

№ п/п	Теми програми	Всього годин	Форма контролю
1	Перспективи розвитку профілактичного напряму медицини	2	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій
2	Навколишнє середовище і здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань	2	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій, кросвордів
3	Гігієна води та водопостачання населених місць	3	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій, роз'язання задач
4	Ґрунт як складовий елемент навколишнього середовища. Основні принципи санітарного очищення населених місць	2	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій, сан бюлетенів, кросвордів, роз'язання задач
5	Завдання профілактичної медицини в галузі планування та охорони навколишнього середовища населених пунктів	3	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій, сан бюлетенів, складання карти обстеження житлового приміщення, роз'язання задач
6	Наукові основи раціонального харчування	3	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій, сан бюлетенів, розрахунок енерг. калорійності добового раціону
7	Професійні шкідливості, зумовлені особливостями трудового процесу та їх профілактика	2	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій, санбюлетенів, роз'язання задач
8	Профілактична медицина в галузі охорони здоров'я дітей і підлітків	3	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій, санбюлетенів
9	Гігієна лікувально-профілактичних закладів	2	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій, санбюлетенів
10	Здоровий спосіб життя. Особиста гігієна	2	Підготовка доповідей, мультимед. презентацій, санбюлетенів
	Усього:	24	

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів освіти у КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж» на дисципліні «Основи профілактичної медицини» досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 4-х бальною системою.

Форми контролю знань здобувачів освіти:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік)

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт (алгоритмів).

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмовий тестовий контроль, підсумковий модульний тестовий контроль, розв'язування клінічних ситуативних задач (ситуаційне компетентнісне завдання).

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз, виступ з доповіддю, виконання презентації за темою, самостійне опрацювання, виконання індивідуального дослідного завдання, відпрацювання та демонстрація практичних навичок.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку та семестрового екзамену. Він передбачає оцінювання виконання завдань аудиторної роботи, практичних, контрольних (модульних) завдань, тестів.

Методи оцінювання:

- усне індивідуальне опитування
- письмовий тестовий контроль
- комп'ютерний тестовий контроль
- розв'язування типових та нетипових ситуаційних завдань
- демонстрація практичних навичок
- індивідуальне завдання
- модульний контроль

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Усна відповідь та демонстрація практичних умінь	**Критерії оцінювання**
«5»	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді та письмових завдань, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання
«4»	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних та письмових відповідей, в основному демонструє практичні навички, використовуючи при цьому обов'язкову літературу при викладанні деяких питань і демонстрації практичних навичок не вистачає достатньої глибини та аргументації. При демонстрації практичних навичок допускаються неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
«3»	У цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст. Під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу. Правильно вирішив половину тестових завдань. При виконанні практичних навичок допускає помилки.
«2»	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, поверхнево його викладає. Допускає суттєві помилки при демонстрації практичних навичок, які можуть створити загрозу життя пацієнтові. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Підсумковий семестровий контроль знань здобувачів освіти

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здійснюється в формі заліку

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, задачі, ситуаційні завдання, комп'ютерне тестування, що передбачає перевірку засвоєння здобувачем освіти програмного матеріалу дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль оцінюється: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Визначення та оцінювання температурного режиму, вологості повітря, руху повітря в приміщенні.
2. Визначення та оцінювання атмосферного тиску.
3. Розрахунок та оцінювання окремих показників та показника комплексної дії мікроклімату на організм людини.
4. Відбір проби повітря в житлових та громадських приміщеннях і проведення санітарно-хімічного дослідження на визначення вмісту токсичних речовин, пилу.
5. Планування заходів щодо профілактики захворювань, пов’язаних із впливом на організм шкідливих чинників мікроклімату.
6. Аналіз впливу сонячної активності на біосферу, організм людини та здоров’я населення.
7. Пояснення значення ультрафіолетового випромінювання Сонця та використання його в медицині.
8. Визначення та оцінювання показників природного освітлення в приміщенні (СК, КПО).
9. Визначення та оцінювання штучного освітлення житлових і громадських приміщень.
10. Проведення гігієнічних заходів щодо поліпшення стану освітленості житлових і громадських приміщень.
11. Відбір проби питної води з централізованих та децентралізованих джерел водопостачання для органолептичного, токсикологічного та бактеріологічного дослідження.
12. Проведення органолептичного дослідження питної води та вмісту залишкового хлору у воді.
13. Оцінювання якості питної води за органолептичними, хімічними та бактеріологічними показниками.
14. Описування видів водопостачання конкретних населених місць — централізованих і децентралізованих систем.
15. Визначення та оцінювання методів поліпшення якості води (освітлення, знебарвлення і знезаражування).
16. Проведення санітарно-освітньої роботи щодо профілактики захворювань, пов’язаних з якістю питної води.
17. Відбір проби ґрунту з досліджуваної ділянки.
18. Проведення гігієнічне оцінювання ґрунту за даними санітарного обстеження ділянки та результатами лабораторного аналізу проб.
19. Планування та виконання профілактичних заходів щодо санітарної охорони ґрунту з метою профілактики захворювань.
20. Розроблення заходів щодо збирання, видалення та знешкодження відходів з лікувально-профілактичних закладів.
21. Проведення санітарно-освітньої роботи щодо профілактики захворювань, пов’язаних із забрудненням ґрунту.
22. Трактування принципів харчування людей різних вікових груп, професій, спортсменів.
23. Розрахунок енерговитрат людини та її потреб у харчових речовинах.
24. Оцінювання адекватності харчування за меню-розкладкою.
25. Орієнтовне експрес-оцінювання якостей хліба, молока, м’яса, консервів, розшифрування маркування консервів, визначення придатності харчових продуктів до споживання.

26. Пояснювання та оцінювання харчового статусу людини.
27. Трактування принципів харчування пацієнтів у стаціонарах, оздоровчих закладах.
28. Відбір проб продуктів для направлення на лабораторні дослідження (при розслідуванні випадків харчових отруєнь та інших невідкладних випадках).
29. Оцінювання і забезпечення дотримання гігієнічних вимог до організації роботи харчоблоку лікувально-профілактичного закладу: обладнання, інвентарю, посуду, термінів проведення профілактичних обстежень, правил особистої гігієни та гігієни праці персоналу харчоблоку.
30. Оцінювання та забезпечення дотримання гігієнічних вимог до якості харчування в лікувально-профілактичних закладах: утримання приміщень харчоблоку, постачання, зберігання, кулінарного оброблення харчових продуктів і готової їжі.
31. Розробляння заходів щодо профілактики харчових отруєнь.
32. Визначення рівня захворюваності робітників певної дільниці, цеху, підприємства тощо.
33. Графічне зображення результатів аналізу захворюваності та оцінювання їх.
34. Визначення контингенту працівників для проходження періодичних медичних оглядів.
35. Організовування і контролювання процесу проходження медичних оглядів.
36. Аналіз даних про виробничий травматизм.
37. Розроблення заходів щодо профілактики професійної захворюваності та виробничого травматизму.
38. Організовування і здійснення санітарно-освітньої роботи з працівниками різних галузей народного господарства з використанням сучасних методів і форм.
39. Визначення та оцінювання антропометричних показників фізичного розвитку дітей і підлітків.
40. Визначення та оцінювання індивідуального фізичного розвитку за методом шкал регресії.
41. Оформлення медичної документації.
42. Надання гігієнічних рекомендацій щодо режиму навчання та відпочинку школярів, їх оздоровлення впродовж року.
43. Надання гігієнічних рекомендацій щодо обладнання приміщень і предметів дитячого вжитку.
44. Проведення лекцій, бесід та інших заходів гігієнічного навчання і виховання.
45. Трактування гігієнічних вимог до земельних ділянок для розміщення лікувально-профілактичних, оздоровчих закладів, їх забудови, до планування, обладнання і режиму експлуатації окремих відділень, палатних секцій і палат, спеціалізованих приміщень.
46. Оцінювання умов роботи медичного персоналу: освітлення, опалення, вентиляції тощо.
47. Комплексне оцінювання планування, режиму експлуатації лікувально-профілактичного закладу, відділення.
48. Трактування основних принципів санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в лікарні і поліклініці.
49. Оцінювання санітарно-гігієнічного і протиепідемічного режимів лікувально-профілактичних закладів, інтерпретація значення оптимального гігієнічного режиму для підвищення ефективності лікування пацієнтів, профілактики внутрішньо-лікарняних інфекцій, створення оптимальних умов праці персоналу.
50. Проведення дезінфекції у лікувально-профілактичному закладі.

51. Проведення гігієнічних заходів із догляду за пацієнтом.
52. Дотримування основних гігієнічних вимог щодо особистої гігієни під час роботи у відділенні.
53. Проведення санітарно-освітньої роботи з пацієнтами та їх родичами з використанням різних методів і форм.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Основні аспекти розвитку профілактичного напряму медицини.
2. Форми та методи профілактичного напряму медицини.
3. Зв'язок профілактики з іншими галузями медицини. Гігієна як підґрунтя профілактичної медицини.
4. Закони гігієни. Питання гігієни та профілактики в програмі ВООЗ "Здоров'я для всіх у XXI столітті". Основи законодавства України про охорону здоров'я та санітарно-епідеміологічне благополуччя населення.
5. Львівська школа гігієністів та її внесок у розвиток гігієнічної науки, профілактики і санітарної практики.
6. Санітарно-епідеміологічна служба, її структура та завдання.
7. Методи санітарно-гігієнічних досліджень.
8. Дія комплексу чинників навколишнього середовища на організм людини.
9. Основні принципи гігієнічного нормування.
10. Атмосфера як елемент біосфери та чинник здоров'я (структура, склад, властивості, можливі зрушення у стані здоров'я, захворювання).
11. Способи охорони атмосферного повітря від забруднень.
12. Метеорологічні чинники як виробнича шкідливість.
13. Зрушення в стані здоров'я та захворювання, зумовлені впливом метеочинників. Заходи профілактики.
14. Санітарно-гігієнічне значення вуглекислого газу як показника антропогенного забруднення повітря приміщень. Методи визначення CO_2 в повітрі.
15. Гігієнічне значення вентиляції приміщень. Кратність повітрообміну в приміщеннях, методика досліджень.
16. Методи відбору проб повітря для гігієнічних досліджень, прилади.
17. Фізичні чинники атмосфери та їх гігієнічне значення.
18. Атмосферний тиск як виробнича шкідливість. Профілактика захворювань цивільного населення та військовослужбовців під час роботи, що пов'язана з впливом високого й низького атмосферного тиску.
19. Мікроклімат приміщень та його гігієнічне значення. Класифікація мікроклімату.
20. Гігієнічні основи оцінювання мікроклімату приміщень. Методика комплексного оцінювання впливу метеорологічних чинників на організм людини.
21. Температура повітря, її гігієнічне значення, методика дослідження. Профілактика переохолодження та перегрівання організму.
22. Вологість повітря, її гігієнічне значення, методика дослідження.
23. Сонячна радіація та її гігієнічне значення. Профілактика теплового та сонячного ударів.
24. Вплив ультрафіолетового та інфрачервоного випромінювання на організм. Профілактика захворювань під час роботи, що пов'язана з впливом ультрафіолетової та інфрачервоної радіації.
25. Освітлення та здоров'я. Гігієнічні вимоги до освітлення. Методики визначення та оцінювання природного і штучного освітлення.
26. Зрушення в стані здоров'я та захворювання, що виникають в умовах недостатнього освітлення. Профілактика міопії в дітей і підлітків.

27. Клімат і здоров’я населення (визначення, класифікація, чинники, що формують та характеризують клімат, їхня гігієнічна характеристика).
28. Акліматизація людини (види, чинники, що впливають на акліматизацію, гігієнічні рекомендації).
29. Погода і здоров’я населення (визначення, класифікація, чинники, які формують і характеризують погоду, вплив на організм людини). Геліометеотропні реакції та їхня профілактика.
30. Вода як чинник навколишнього середовища, її фізіологічне, гігієнічне, епідеміологічне та господарське значення.
31. Водопостачання та здоров’я населення (характеристика джерел і систем водопостачання, гігієнічні вимоги до питної води). Заходи санітарної охорони водойм.
32. Методи відбору проб води для хімічного і бактеріологічного дослідження, її консервування та транспортування.
33. Органолептичні властивості води, методика дослідження.
34. Бактеріологічні показники якості питної води.
35. Твердість води, гігієнічне значення, методика визначення.
36. Очищення води (види, методи, засоби та прийоми). Показники якості очищення води.
37. Знезаражування води (методи, засоби, прийоми). Показники якості знезараження питної води.
38. Показники процесів самоочищення води у водоймах. Оцінювання якості води в польових умовах.
39. Санітарне очищення населених місць і здоров’я населення. Гігієнічні принципи проведення та показники якості санітарного очищення.
40. Гігієнічне значення ґрунту. Показники санітарного стану ґрунту.
41. Заходи щодо санітарної охорони ґрунту. Профілактика захворювань, пов’язаних із забрудненням ґрунту мікробного та немікробного характеру.
42. Урбанізація та проблеми охорони здоров’я.
43. Гігієна планування та забудови населених місць. Гігієнічне значення зелених насаджень.
44. Гігієнічні вимоги до житла. Вплив житлових умов на стан здоров’я та працездатність людини.
45. Гігієнічні принципи раціонального харчування. Показники адекватності та збалансованості харчування.
46. Класифікація та гігієнічна характеристика основних харчових речовин. Фізіологічні норми потреби в основних харчових речовинах і енергії різних груп населення.
47. Основні принципи проведення санітарної експертизи харчових продуктів. Харчові отруєння бактеріальної природи, заходи профілактики.
48. Гігієнічні основи лікувально-дієтичного харчування. Класифікація харчових продуктів з урахуванням їхньої лікувальної дії.
49. Методики відбору проб їжі для лабораторного дослідження.
50. Охорона праці медичних працівників, профілактика професійної захворюваності.
51. Психологічні та психогігієнічні проблеми безпеки та охорони праці медичних сестер.
52. Класифікація виробничих шкідливостей. Система заходів з профілактики професійних захворювань та виробничого травматизму.
53. Гігієнічні основи профілактики та реабілітації професійно-зумовленої патології.
54. Класифікація основних видів і форм трудової діяльності. Гігієнічне оцінювання

ступеня тяжкості та напруженості праці, методи дослідження.
55. Наукова організація праці. Заходи боротьби зі втомою.
56. Шум як виробнича і побутова шкідливість. Профілактика захворювань серед цивільного населення та військовослужбовців, робота яких пов'язана з впливом шуму.
57. Вібрація як виробнича шкідливість. Профілактика захворювань населення під час роботи, яка пов'язана з впливом вібрації.
58. Гігієнічне оцінювання електромагнітного та лазерного випромінювання. Організація заходів щодо профілактики шкідливого впливу НВЧ-поля.
59. Пил як виробнича шкідливість. Профілактика пилової патології в умовах цивільної та військової праці.
60. Гігієна сільськогосподарської праці. Професійні шкідливості. Зрушення в стані здоров'я та заходи щодо їх профілактики.
61. Комплексне оцінювання стану здоров'я дітей і підлітків. Групи здоров'я.
62. Методика вивчення захворюваності та функціонального стану організму дітей і підлітків.
63. Фізичний розвиток як один з найважливіших критеріїв оцінювання стану здоров'я дітей і підлітків. Методики оцінювання фізичного розвитку.
64. Гігієнічні основи навчально-виховного процесу.
65. Гігієнічні вимоги до режиму дня дітей і підлітків. Психогігієнічні основи навчальної та позашкільної діяльності.
66. Рухова активність та здоров'я дітей і підлітків. Гігієнічне оцінювання рухової активності учнів.
67. Акселерація фізичного розвитку дітей і підлітків як соціально-гігієнічна проблема.
68. Гігієнічні принципи лікарняного будівництва та створення оптимальних умов для перебування пацієнтів і роботи медичного персоналу.
69. Гігієнічні аспекти організації праці медичних працівників. Профілактика професійно зумовлених захворювань медичних сестер.
70. Гігієнічні вимоги до палатної секції та лікарняної палати. Методики визначення мікрокліматичних умов у палаті.
71. Гігієнічні вимоги до облаштування, обладнання та експлуатації різних відділень лікарні (приймального, терапевтичного, хірургічного, акушерсько-гінекологічного, дитячого тощо). Санітарно-протиепідемічний режим.
72. Основні заходи профілактики внутрішньолікарняних інфекцій.
73. Гігієнічні основи здорового способу життя. Чинники ризику та їхня профілактика.
74. Гігієнічні принципи загартовування. Методика проведення загартовувальних процедур.
75. Значення особистої гігієни в житті людини.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Базова:

1. Бебешко П.С. Основи профілактичної медицини: підручник / П.С. Бебешко, Ю.С. Скоробреха, О.П. Коріняк. – К.: ВСВ «Медицина», 2010. – 184 с.

2. Литвинова Г.О. Гігієна з основами екології. – К: Здоров’я, 1999. – 368 с.
3. Нікберг І.І., Сергета І.В., Цимбалюк Л.І. Гігієна з основами екології. Підручник. – К.: Здоров’я, 2001. – 504 с.
4. Литвинова Г.О., Ванханен В.Д. Гігієна. – К.: Здоров’я, 1994. – 354 с.

Допоміжна:

1. Даценко І.І., Габович Р.Д. Профілактична медицина. Загальна гігієна з основами екології: Підручник, 2-е вид. — К.: Здоров’я, 2004.
2. Даценко І.І., Шегедин М.Б., Шашков Ю.І. Гігієна дітей і підлітків. — К.: Медицина, 2006.
3. Загальна гігієна: Посібник для практичних занять / За заг. ред. І.І. Даценко. — Львів: Світ, 2001.
4. Гігієна праці / За ред. А.М. Шевченка. — К.: Здоров’я, 2000.
5. Гігієна харчування з основами нутриціології / За ред. В.І. Ципріяна. — К.: Здоров’я, 1999.
6. http://nmapo.edu.ua/index.php/uk/ – офіційний сайт Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;
7. http://www.moz.gov.ua/ua/portal/ – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров`я України;
8. http://www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
9. http://www.who.int/ – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров`я;
10. http://www.library.univ.kiev.ua – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
http://inmeds.com.ua/ – веб-ресурс «Єдиний медичний простір».